

Velkommen til Fotoutstillingen 2000!

VÅLERENGA HISTORIELAG PRESENTERER

Vålerengas historie i bilder
i Bydelshuset, Hedmarksgata 2

Lørdag 7. oktober kl. 1200 - 16.00

Søndag 8. oktober kl. 12.00 - 16.00

Utstillingen inneholder et stort utvalg av bilder fra
Vålerenga før og nå, og utvalget utvides år for år.
(Bildene kan bestilles)

Utlodning av innrammet bilde fra Vålerenga
Salg av vafler og kaffe.

Har du gamle bilder? Ta dem med! Vi avfotograferer
på stedet!

HISTORIELAGET ØNSKER VELKOMMEN!

Leder'n har ordet!

Vær stolt av dialekta di, snakk Vålerengelsk!

Vi hadde nettopp et vellykka medlemsmøte som samla hele 50 int'resserte. Denna gangen var'e gledelig nok et a' medlemma som ville underholde vårs sjæl. Det var'n Lars Olle Engaas som ville la vårs få høre skikkelig gammaldags vålerengelsk, og åssen dialekta oppsto!

Det virka som om de frammøtte storkoste sæj, og de' blei for første gang på møta våres allsang. Da vi gikk hjem var'e ikke ei sjæl som var i tvil om at vi må værre stolte a' dialekta våres. Ikke værre flævvve over å snakke på denna måten!

Styre' ræiner åsså me' at alle medlemma tar me' sæj bra me' folk og stiller opp på årets store begivenhet, fotoutstillinga, i Bydelshuse' sjuende og åttende oktober mellom klokka tolv og fire. Hva vi stiller ut i år, får bli en overraskelse!

En annen overraskelse skal bli den nye kallender'n. Trækker'n har lova at'n skal bli færi til utstillinga. Ta me'ræ nok penger så får'u kjøpt så mange'ru vil.

Vi ses!

Med vennlig hilsen
Even Haugseth
Leder

(Du kan lese mer om dette kåseriet på side 7, red. anm.)

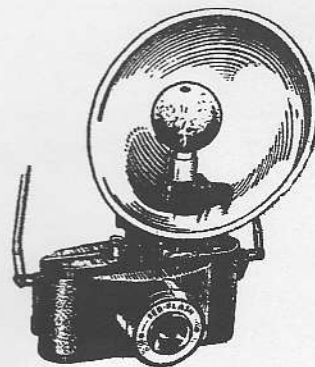
Vi ønsker oss fremdeles flere bilder!

Som de fleste vet, samler historielaget på bilder fra bydelen. Både hus, mennesker, dyr, gater, trær, ja – alt som har med Vålerenga å gjøre! Bildene behøver ikke være fra "tidenes morgen", alle bilder er av interesse!

Fotosamlingen begynner å bli stor og mangfoldig, men vi ønsker hele tiden nye bilder!

Dersom du har bilder fra Vålerenga, ta de med på neste medlemsmøte! Vi har utstyr tilgjengelig slik at vi kan avfotografere dem på stedet!

Og, har du en historie om bildene, er dette kjempeflott!

Min barndoms uforglemmelige sorg!

Jeg ble født i 1944 og vokste opp på en eiendom som pappas slekt hadde eid i generasjoner. Hus og hage lå i St. Halvardsgt. 49, og merkelig nok hadde murgården rett over gata en annen gateadresse, nemlig Schweigaardsgt. 94. Der bodde blant andre min første og beste venn på guttesiden - Per Åge.

Foreldrene hans hadde i årevis ønsket seg barn, så gleden var ubeskrivelig da Per Åge meldte sin ankomst. De fikk kun det ene barnet.

Selv var jeg nummer to i en barneflokk på tre, og moren min og Per Åges mor var venninner. Det var kun to måneder mellom oss småtinger, og jeg ble fortalt at Per Åge og jeg satt i lekegrinda sammen og ble bestevenner fra vi var bittesmå.

Årene gikk, og Per Åge begynte på Gamlebyen skole og jeg på Vålerenga. Vi var en gjeng nesten jevngamle barn i hjemmemiljøet, og jeg tror vi betydde veldig mye for hverandre.

Lekeområdet vårt var klart avgrenset. For de lokalkjente kan jeg jo beskrive stedet – Schweigaardsgate krysser St. Halvardsgate ved St. Halvards bru. på høyre side når brua er passert, lå noe vi syntes var et kjempe areal langs jernbanelinjen.

Her hadde vi konkurranse med de i "nybyggene" om å kreere det største St. Hansbålet, dit gikk vi når vi var selskapssyke fordi det nesten alltid var andre barn der

og vi frydet oss i lek om vinteren ved å lage den blankeste, glatteste sklia i området. Fremdeles står det noen store, gamle trær der, og de kunne brukes til så mangt. Tarzan var veldig populær som gutte-forbilde den gangen, og vi var stadig på Jarlen kino.

Guttene i vår kameratflokk klarte å feste et tau på en av de kraftige grenene på det nærmeste treet. De la en lokke rundt armen mens de klatret opp i treet. Vel oppe stakk de foten i løkken og svingte seg ut mens de brølte Tarzan brølet.

En søndag da Per Åge og jeg var 10 år gamle var hele gjengen opptatt med sitt. Selv var jeg på Tøyen hos tante og onkel. Da jeg kom hjem, registrerte jeg at noe var galt. Den eneste som orket å svare meg, var lillebror Frank, 4 år gammel "Per Åge klatra i treet og nå er han dau", sa han. Jeg nektet selvfølgelig å forholde meg til

en fantasifull liten gutt, men dessverre var det sant.

Etter hvert fikk jeg vite mer. Per Åge hadde visstnok kjedet seg alene etter å ha lett etter oss andre. Han gikk ned til lekeområdet vårt. Av en eller annen grunn som vi aldri fikk svar på, tok han løkka rundt halsen i stedet for armen da han klatret opp i treet. Han skled antageligvis underveis opp, og brakk nakken da han falt mot bakken med løkken rundt halsen. Et par som gikk tur forbi syntes gutten hang i en rar vinkel, men trodde han lekte. Da de på tilbakeveien så han fremdeles hang der, ble sykebil og politi varslet. Det var dessverre for sent.

Dette er 46 år siden, men fremdeles husker jeg min voldsomme sorg - Per Åges mamma var for gammel til å få flere barn og hans pappa ble hvit i håret på kort tid.

forts. side 6

Overrettssakfører Salomonsen og hans omgangskrets....

Carl Christian Salomonsen og hans kone Ingeborg hadde flere "kjente" omgangsvener. En av disse var Bjørnstjerne Bjørnson!

I håndskriftsamlingene på Universitetsbiblioteket fant vi noen gamle brev, skrevet av Bjørnstjerne Bjørnson til både Carl Christian og Ingeborg. Vi har prøvd å "tyde" disse brevene, han var ikke lett å lese, den godeste Bjørnson!

Nedenfor ser du et "gjeldsbrev" skrevet av Bjørnstjerne, når han lånte penger av Carl Christian Salomonsen

"Af Overretssagfører Salomonsen har jeg Dags Dato paa to maaneder laant 100 - hundred - Spd.

*Den 5te Januar 1866
Bjørnstjerne Bjørnson."*

Salomonsen bodde på Vålerenga når dette lånet ble gitt til Bjørnson. I folketellingen for Østre Aker i 1865 var Salomonsen eier av Vålerenga. Vi har også ett brev skrevet av Bjørnstjerne Bjørnson til fru Ingeborg i 1869. Dette brevet antyder at Bjørnson var på vei til Hamar for å holde foredrag. Her ønsket han å invitere med Salomonsen og frue. Se brevet på neste side.

*Af Overretssagfører Salomonsen
har jeg Dags Dato paa to maaneder
laant 100 - hundred
Spd.
Den 5te Januar 1866
Bjørnstjerne Bjørnson*

Brevet fra Bjørnstjerne Bjørnson til fru Salomonsen

4. Nov 69
20
Wapen
Kjære Fru Salomonsen,
Da Deres vidtfærdende Mand
måske ikke er hjemme, og da
De måske er mere oplagt
til at lyde min Løkke paa
denne Hedmarkiske Tone, fortæller jeg Dem, at Jonas Lie
og jeg hver med Hustru Lørdag tager toget
op til Hamar, hvor jeg holder Foredrag
paa Sagatun Søndag og Mandag
og vender hjem Tirsdag.
Jeg lover Dem to fortrivelige (!?) Foredrag,

og gruelig megen dans!
Ja, kom med, faa en Folkehøjskoledans, det har
vi Alle godt af, faa Hjer-
tevarmen mellem 70 unge
Mennesker og deres begavede
Lærere, faa Sang og Taler
og Begejstring. Det har
vi godt af! Og saa Turen
naar vi er sammen
og vil mere os!
Deres
Bjørnstjerne

Brevet fra Bjørnson til fru Salomonsen lyder omtrent som følger:

4. November 1869

Kjære Fru Salomonsen!

Da Deres vidtfærdende Mand måske ikke er hjemme, og da De måske er mer oplagt til at lyde min lokken paa denne Hedmarkiske Tone, fortæller jeg Dem at Jonas Lie og jeg, hver med Hustru, Lørdag tager toget op til Hamar, hvor jeg holder Foredrag paa Sagatun Søndag og Mandag., og vender hjem Tirsdag.

Jeg lover Dem to fortrivelige (!?) Foredrag og gruelig megen dans!

Ja, kom med, (og tag Salomonsen med), kom faa en Folkehøjskoledans, det har vi Alle godt af, faa Hjer-
tevarmen mellem 70 unge mennesker og deres begavede Lærere, faa Sang og Taler og Begejstring, det har
vi godt af! Og saa Turen, naar vi er sammen, og vil mere os!

Deres Bjørnstjerne.

Husk at dette brev er skrevet af Bjørnstjerne Bjørnson, med sine dikteriske ordvendinger. Brevet er
"direkte" oversatt, men det kan være at vi har tolket hans vanskelige håndskrift feil. Meningen har i alle
fall kommet frem. Red. anm.

....uforglemmelige
sorgforts. fra side 3

Jeg husker hvor bitter jeg var på mamma da hun bestemte at jeg ikke hadde godt av å delta i Per Åges begravelse. Alle klassekameratene hans var til stede og han var jo min beste venn.

Nå bor jeg igjen i området, og hver gang jeg passerer den nedgrodde sletta der kameraten min døde, tenker jeg på ham og på alt han betydde for en liten jentes barndom. Hans foreldre er vel døde slik mine er, men jeg vil aldri glemme Per Åge.

Med vennlig hilsen Astrid Tolg

Det første møtet i "slektsforskergruppa"

Det første møtet i slektsforskergruppa ble avholdt 18. September. Gledelig var det at hele 10 av 12 påmeldte hadde tid til å komme, i tillegg til at det kom en som ikke hadde meldt seg på! Han er selvsagt hjertelig velkommen!

Selv om "møtelederen" (undertegnede) hadde en noe redusert stemme, fikk vi klarlagt litt hva vi ønsker å gjøre.

Da gruppa ligger på forskjellig nivå når det gjelder erfaringer med slektsforskning, blir det vanskelig å lage en "enhetlig" plan.

Neste møte vil noen av gruppa ta med datamaskiner med slekts-forsknings-programmer

på, slik at de som ennå ikke har kommet i gang med dette, har mulighet til å se forskjellige programmer i bruk. Vi vil også ta for oss enkelte kilder, da noen var interessert i å se på dette i stedet for dataprogrammer. Microfische-lesere vil bli satt opp, og en del kilder vil være tilgjengelig. Også kirkebøker fra Vålerenga fra 1899 og noen år fremover.

Historielaget har tilgang til Internett på eget kontor, vil også dette være et tema på et senere møte. Her blir stadig mer kilde-materiale tilgjengelig, noe som gjør slektsforskning hjemme fra enklere, men også "farligere" når det gjelder kvalitetskontroll.

Vi vil også etter hvert starte data

registrering av kirkebøkene fra Vålerenga, samt en del av folketellingsmaterialet. Dette er en stor jobb, og vi må ha flere som kan være med på dette.

Vi vil også ha et åpent medlemsmøte med foredrag om slektsforskning før jul, dersom vi får tak i egnet foredragsholder.

*Ønsker du å være med i gruppa? Kontakt undertegnede på telefon 22674675, eller send oss en e-post:
vaalerenga.histlag@c2i.net*

Du vil da bli kontaktet før neste møte.

Medlemsmøte 11. September 2000

Høstens første medlemsmøte var viet emnet **Oslo-språket**, som omfatter østkantspråket og i høyeste grad det vi populært kaller «Våler-engelsk».

Lars Olle Engaas, medlem i Vålerenga Historielag har interessert seg spesielt for byens østkant-dialekter, og var villig til å dele sin viten med oss.

Han hadde fra første øyeblikk den store forsamlingens oppmerksomhet - ikke minst da han startet det hele med sangen - «Salig, salig er hver Vål'lenggutt...», da var kontakten der!

Vi fikk en rask orientering om språkets historie gjennom tidene, både på internasjonalt, nordisk og lokalt plan.

Når det gjelder Oslo-språket har det alltid vært en todeling - østkantspråk og vestkantspråk. Østkantspråkets særegenheter med a-ender, tjukke l-er og bred uttale - er alltid blitt sett ned på fra vestkantens side. Slik er det også i dag. Østkantspråket er ikke akseptert som dialekt og snakkes f.eks. ikke i radio. Denne dialekten blir mest brukt i revyer, særlig ved karikering av fulle folk. Vålerengaspråket er spesielt for bydelen på samme måte som Sagene, Torshov og Grünerløkka har sine variasjoner. Innflyttingen til Vålerenga, samt Kampen og Tøyen kom stort sett fra Enebakk og Romerike, mens andre østkantbydeler ble befolket med folk fra Oppland og Hedmark.

Skriftspråket har også endret seg i åras løp. Det er nå ganske «lovlig» å bruke en radikal skriftform selv om man ikke skriver helt som man snakker - ihvertfall ikke på «Våler-engelsk». I 1917 gikk man over til å bruke å i stedet for to a-er.

I 1938 ble det gjennomført en ny rettskrivning som sikkert mange av historielagets medlemmer husker.

Da var det slutt på å skrive skulde og vilde, nå ble det skulle og ville + en del andre endringer.

Lars Olle Engaas har gått 7 år på Vålerenga skole og hadde flere artige historier å fortelle fra den tida. Det ble en munter og lærerik time.

Even Haugseth orientert om historielagets arbeid og planer framover.

Vi søkte i fjor Oslo Byes Vel om å få sette opp «blå skilt» på en del historiske steder på Vålerenga. Nå har vi fått et positivt svar og kan få merke Galgeberg og Vålerengen Hovedgård (Prestegården) med historiske blå skilt. Det blir de første skiltene på Vålerenga og vi er stolte over å ha fått til dette.

Slektsforskningsgruppa har sitt første møte 18.09, den tradisjonelle fotoutstillingen blir helgen 7.-8.oktober.

Over 50 deltok på medlemsmøtet, som ble avsluttet med en hyggelig prat og Vålerengas beste vafler m/kaffe.

Björg Staal
ref.

*Salig, salig er hver Vål'engagutt!
Lars Olle Engaas, kveldens kåsør.*

Et organ for
Vålerenga Historielag

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo
E-mail: vaalerenga.histlag@c2i.net

Møte kalender

Medlemsmøter 1. halvår 2000

Fotoutstillingen:

7. og 8. oktober
kl. 1200-1600 begge dager

Åpent medlemsmøte

20. November kl 1900

(tema annonseres senere)

Alle møter holdes i Bydelshuset,

Styret og arbeidsgrupper i Vålerenga Historielag

Leder: Even Haugseth
Nestleder: Bjørn Arild Gjerdalen
Kasserer: Bjørn Granlund
Sekretær: Bjørg Staal
Styremedlem: Laila Normann
Varamedlem: Arne Mustad Sørensen
Varamedlem: Unni Granlund

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth tlf. 22 57 01 66

Fotogruppe – fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund tlf. 22 68 34 05

Idrettsgruppe – prosjekt om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen tlf 90 91 92 50

Intervjugruppe – intervju interessante mennesker

Kontakt: Bjørg Staal tlf. 22 61 40 33

Medlemsavisa vår

Kontakt: Laila Normann tlf. 22 67 46 75

Vålerenga Historielag på internett:

vaalerenga.histlag@c2i.net

<http://home.c2i.net/vaalhist>

Vi ønsker alle våre medlemmer
en riktig god høst!

Husk!
Vi trenger alltid flere bilder
og historier!

